

GRAMATIKA

1. První konjugace, vzor laudō, āre:

PRÉZENTNÍ KMEN

Slovesný rod: **AKTIVUM**

slovesný čas/způsob		INDIKATIV	KONJUNKTIV	IMPERATIV
prézens	sg.: 1.	laudō	laudem	<u>imper. I:</u> laudā!
	2.	laudās	laudēs	
	3.	laudat	laudet	
	pl.: 1.	laudāmus	laudēmus	laudāte!
	2.	laudātis	laudētis	
	3.	laudant	laudent	
imperfektum	singulár	laudābam laudābās laudābat	laudārem laudārēs laudāret	
	plurál	laudābāmus laudābātis laudābant	laudārēmus laudārētis laudārent	
futurum I	singulár	laudābō laudābis laudābit		
	plurál	laudābimus laudābitis laudābunt		

Konjunktiv imperfekta vyjadřuje neskutečnou podmínku v přítomnosti, případně přání nesplnitelné v přítomnosti:

Sī laborārēs, laudārem tē. Kdybys pracoval, chválil bych tě.

2. Sloveso být – esse:

		INDIKATIV PRÉZENTA	INDIKATIV IMPERFEKTA	FUTURUM I.
Singulár	1.	sum	eram	erō
	2.	es	erās	eris
	3.	est	erat	erit
Plurál	1.	sumus	erāmus	erimus
	2.	estis	erātis	eritis
	3.	sunt	erant	erunt

3. První deklinace: vzor fēmina, ae f.:

Kmenová samohláska: ā

PÁD/ČÍSLO	SINGULÁR (sg.)	PLURÁL (pl.)
NOMINATIV (nom.)	fēmin- a	fēmin- ae
GENITIV (gen.)	fēmin- ae	fēmin- ārum
DATIV (dat.)	fēmin- ae	fēmin- īs
AKUZATIV (ak.)	fēmin- am	fēmin- ās
VOKATIV (vok.)	fēmin- a !	fēmin- ae !
ABLATIV (abl.)	fēmin- ā	fēmin- īs

Rod: tato substantiva jsou **většinou feminina**. Někdy mají ovšem rod **mužský**: jména **bytostí mužských** (*poēta* – básník, *agricola* – zemědělec, *nauta* nebo *nāvita* – plavec), **národů** a **většiny řek**. Kromě toho si zapamatujte spojení *Hadria Caeruleus* – blankytně modré Jaderské moře.

POZOR: Samozřejmě i zde je na místě poznamenat, že se používaly také odlišné tvary: zvláště historické tvary v zavedených slovních spojeních (*pater familiās* – hospodář, *māter familiās* – hospodyně), dále pozůstatky lokálu ve tvarech: *domī mīlītiaequē* – v míru i ve válce, *Rōmae* – v Římě; a u některých slov také tvary lépe rozlišující rod v případě, že byl jeden tvar shodný pro maskulina a feminina: *dīs deābusque* (dea – deus), *filiīs filiābusque* (filia – filius).

4. Adjektiva: Podle vzoru *fēmina* se skloňují i ženské tvary takzvaných trojvýchodných adjektiv, tj. *bona*, *cāra*, *magna*, *maesta* a další, stejně jako ženské tvary přivlastňovacích zájem – *mea*, *tua*, *nostra*, *vestra*.